

Aan de gemeenteraad

Op 20 februari 2024 stelde S.J.C. Becker (VVD) ons schriftelijke vragen over Wel de lusten, niet de lasten.

Inleidend wordt gesteld:

In Rotterdam wonen veel EU-arbeidsmigranten; veel van deze EU-arbeidsmigranten wonen geconcentreerd in wijken zoals Carnisse, Hillesluis en Tarwewijk. Deze hoge concentraties EU-arbeidsmigranten wonen dikwijls in slechte omstandigheden met veel mensen in kleine woningen. Dit is een onwenselijke situatie voor de EU-arbeidsmigranten en zorgt voor veel overlast in Rotterdamse wijken. In de Nieuwsuur-aflevering van maandag 19 februari 2024¹ werd duidelijk weergegeven dat het overgrote deel van deze EU-arbeidsmigranten niet in Rotterdam, maar in Lansingerland of het Westland werkt. De bedrijven die in deze gemeenten gevestigd zijn profiteren van de EU-arbeidsmigranten, maar de Rotterdamse woningmarkt wordt extra belast en de Rotterdammers worden opgezadeld met de overlast. De Rotterdamse VVD vindt dit een onwerkbare en onhoudbare situatie.

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

In hoeverre is de wethouder het met de Rotterdamse VVD eens dat de huidige situatie van gemeenten die wel de lusten maar niet de lasten van EU-arbeidsmigratie dragen, onhoudbaar is?

Antwoord:

Rotterdam voelt de effecten van de problematiek rond grootschalige arbeidsmigratie maar mist de instrumenten om iets te veranderen aan de oorzaken. Daarom blijft Rotterdam zich er volhardend voor inspannen om nieuw instrumentarium te verkrijgen die het leven van de arbeidsmigrant en de leefbaarheid in onze wijken structureel moet verbeteren.

¹ https://npo.nl/start/serie/nieuwsuur/seizoen-2024/nieuwsuur_4647/afspelen

Een belangrijk middel hiertoe is de Effectrapportage Nieuwe Bedrijvigheid (ERB), die inmiddels aan demissionair minister van Gennip (SZW) is uitgereikt door de VNG. Rotterdam heeft bijgedragen aan de ontwikkeling hiervan. Hierin is opgenomen dat nieuwe vestigingen van bedrijven (in de bedrijfseffectrapportage) op moeten nemen hoeveel EU-arbeidsmigranten naar verwachting werkzaam zullen zijn binnen het bedrijf, en moeten zij vooraf aangeven hoe de passende huisvesting van deze EU-arbeidsmigranten wordt geregeld.

Vraag 2:

In hoeverre geven gemeenten zoals Westland en Lansingerland ondernemers de mogelijkheid om op hun eigen terrein huisvesting voor hun personeel te realiseren?

Antwoord:

Voor zover we de publieke berichtgeving over deze gemeenten kunnen volgen, zien we dat dit op beperkte schaal mogelijk is. We zien ook dat inwoners niet altijd voorstander zijn van de komst van nieuwe huisvesting voor EU-arbeidsmigranten, waardoor voorgestelde ontwikkelingen soms na publieke inspraak of door besluitvorming in gemeenteraden helaas geen doorgang kunnen vinden. Het is ons bekend dat er ondernemers zijn die graag meer mogelijkheden zouden willen om huisvesting dicht bij werk te realiseren.

Vraag 3:

Wat doet de wethouder om gemeenten waar veel EU-arbeidsmigranten werken, zoals het Westland en Lansingerland, te wijzen op hun verantwoordelijkheid?

Antwoord:

Omdat Rotterdam slechts één gemeente is binnen een regio waarin de laatste jaren de economische bedrijvigheid is toegenomen, mede dankzij de inzet van EU-arbeidsmigranten, is het van belang dat er op regionaal niveau afspraken worden gemaakt. Dit kan voorkomen dat bedrijven zich vestigen in gemeenten waar de regels soepeler zijn dan in andere gemeenten. Regie voeren op de vestiging van nieuwe bedrijvigheid zoals distributiecentra vergt ook dat er goed wordt gekeken naar de invulling van de gecreëerde arbeidsplaatsen en benodigde huisvesting. Dit vraagstuk overschrijdt gemeentegrenzen en vereist regie van zowel het Rijk als de provincie Zuid-Holland. Rotterdam heeft bij de provincie Zuid-Holland en het Rijk de urgentie geagendeerd om te komen tot gezamenlijke regionale afspraken op het gebied van werkgelegenheid, nieuwe bedrijvigheid en huisvesting van arbeidsmigranten, onder regie van de provincie. De provincie Zuid-Holland pakt deze rol op en heeft het bestuurlijk overleg hierover opgestart.

Vraag 4:

Welke juridische mogelijkheden heeft het college om de lusten en lasten van de effecten van EU-arbeidsmigratie in onze regio in balans te brengen?

Antwoord:

Rotterdam heeft geen juridisch instrumentarium om andere gemeenten te verplichten (nieuwe) huisvesting voor EU-arbeidsmigranten te realiseren. Het is op dit moment alleen een wens van de gemeente Rotterdam dat de effectrapportage een verplichtend karakter krijgt, en provincies bevoegdheden, incl. een helder mandaat en middelen, verkrijgen die is verankerd in wetgeving. En hiermee een sturende rol kunnen innemen richting gemeenten rondom nieuwe bedrijvigheid. Op die manier kunnen, als de beschikbaarheid van passende huisvesting niet voldoende kan worden aangetoond, bedrijven uit de regio worden geweerd.

Daarnaast is de 'Wet versterking regie volkshuisvesting' onlangs aan de Tweede Kamer aangeboden; de wetsbehandeling heeft nog niet plaatsgevonden. Hierin staat o.a. beschreven dat de provincie verantwoordelijk is voor de gebiedsgerichte coördinatie van de kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwopgave zodat lokale beslissingen leiden tot wat regionaal nodig is voor een evenwichtige verdeling van huisvestingsopgaven. Als provincies constateren dat het gemeentelijke volkshuisvestingsprogramma onvoldoende beleid en maatregelen bevat in verhouding tot de regionale afspraken hierover, dan kan de provincie -als bestuurlijk overleg onvoldoende uitkomst geeft- een instructie geven over de inhoud van het gemeentelijke volkshuisvestingsprogramma. Dit kan bijvoorbeeld inhouden dat het volkshuisvestingsprogramma wordt aangevuld met maatregelen gericht op de realisatie van voldoende locaties voor een bepaalde aandachtsgroep, zoals arbeidsmigranten.

Gemeenten hebben zelf alleen bevoegdheden om te handhaven op misstanden in de verhuur van arbeidsmigranten. Daarbij werken we ook nauw samen met de Nederlandse Arbeidsinspectie. Zij doen op basis van onze meldingen controles bij werkgevers op mogelijke misstanden rondom het arbeidsrecht.

Vraag 5:

Is het college bereid om juridisch de grenzen op te zoeken om Landsingerland en het Westland te dwingen hun verantwoordelijkheid te nemen op het gebied van bijvoorbeeld huisvesting voor de aldaar werkende arbeidsmigranten, en daarmee de druk op onze Rotterdamse wijken zoals Carnisse en Hillesluis te verlichten?

Antwoord:

Alhoewel Rotterdam dit graag zou willen, is het op dit moment juridisch niet mogelijk om iets af te dwingen, zoals in antwoord op vraag 4 is toegelicht. Daarom is onze vastberaden, en steeds succesvollere, inzet op aangescherpte wet- en regelgeving zo van belang. Daarnaast kan de gemeente Rotterdam op enig moment optreden door zienswijzen in te dienen op ontwerp-omgevingsplannen in de regio bij nieuwe bedrijvigheid. Als hier sprake is van inzet van arbeidsmigranten en er naar verwachting onvoldoende huisvesting wordt gerealiseerd, en Rotterdam als consequentie daarvan mogelijk de lasten hiervan zou ervaren, kan Rotterdam een zienswijze indienen. Hoewel het afhankelijk is van hoe de regiogemeente de zienswijze(n) beantwoordt, en in hoeverre de gemeente Rotterdam hierin een belanghebbende partij is (indien dit naar de rechter wordt gebracht), is dit eveneens een optie om bestuurlijk invloed uit te oefenen. Bovenal zijn en blijven we met betrokken gemeenten in overleg om te zoeken naar gedeelde belangen en van daaruit tot verbeteringen te komen.

Vraag 6:

Kunnen we de rekening van de lasten die gepaard gaan met de effecten van EU-arbeidsmigratie bij het Westland en Landsingerland neerleggen en dat geld vervolgens investeren in de leefbaarheid van onze wijken die daaronder gebukt gaan?

Antwoord:

Juridisch is dit niet mogelijk. Echter ervaart Rotterdam de effecten van de problematiek en zal daarom blijven inzetten op samenwerking met de regiogemeenten, de provincie Zuid-Holland en het Rijk door het onderwerp te agenderen op bestuurlijke overleggen, en het Rijk te vragen om een regierol bij de provincie rondom de economische en

huisvestingsopgaven rondom arbeidsmigratie in de regio te beleggen. Zie bovenstaande antwoorden.

Vraag 7:

Welke mogelijkheden biedt de gemeente Rotterdam zelf om ruimte te geven aan ondernemers die huisvesting voor eigen personeel willen realiseren?

Antwoord:

De maatstaf is dat de realisatie van huisvesting binnen de wettelijke kaders past en er een omgevingsvergunning noodzakelijk is. De aanvrager wordt getoetst aan de Omgevingswet, onder andere op de technische regels voor brandveiligheid, constructie en geluid maar ook aan het omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan). Als het plan afwijkt van het omgevingsplan kan het college van burgemeester en wethouders een afwijking van het omgevingsplan toestaan.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

J.H. Meijer, l.s.

De burgemeester,

A. Aboutaleb